

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/89/78/94

CZY POLACY WOLĄ STRAJKOWAĆ WIOSNĄ?

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ '94

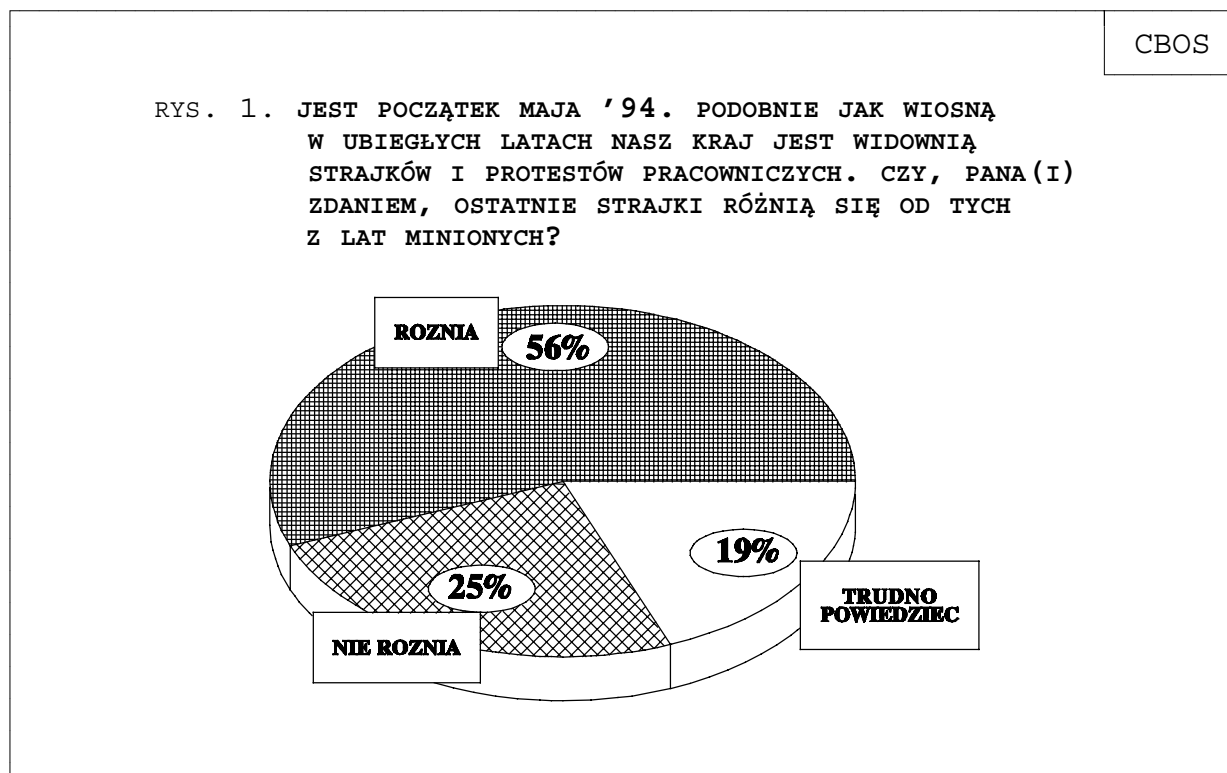
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Polska jest widownią pojawiającej się w regularnych odstępach czasu fali strajków i konfliktów społecznych. Ostatnio szczególną porą roku dla cykliczności tego procesu jest wiosna. Nadzieja kontestatorów związana z powodzeniem akcji protestu przeprowadzanych wiosną wyrażona została niegdyś hasłem "Zima wasza - wiosna nasza". W okresie po upadku realnego socjalizmu (wiosną!) wszystkie znaczniejsze wydarzenia skupiające energię społeczną działy się również w tej porze roku, a mianowicie: rozpoczęła się wojna na górze, NSZZ "Solidarność" zdjęła parasol ochronny nad "Solidarnościowym" rządem Bieleckiego, a następnie obaliła ostatni wywodzący się z niej rząd Suchockiej, upadł rząd Olszewskiego (historyczna noc teczek!). Powstaje pytanie, czy akumulacja konfliktów politycznych dokonująca się wiosną jest wynikiem współwystępowania procesów o podobnej dynamice, lecz innym charakterze, na przykład ekonomicznym? Czy może ma ona swoje źródło w szczególnej właściwości tej pory roku, która była i jest natchnieniem poetów? Odpowiedź na to, być może niezbyt poważne, pytanie w obliczu powagi samych konfliktów ma jednak, jak się wydaje, ogromne znaczenie dla zrozumienia i prognozowania zachowania głównych aktorów sceny politycznej w przyszłości. Dla strategów politycznych wiosna '95 jest już blisko. Przedmiotem naszych analiz będzie stanowisko opinii publicznej w kwestii ostatniego konfliktu rząd - NSZZ "Solidarność", jego istoty, genezy oraz przyszłości. Badanie¹ przeprowadzono w ostatniej fazie konfliktu między rządem a NSZZ "Solidarność".

¹ Badanie "Co o tym myślisz?" przeprowadzono w dniach 7-10 maja '94 na 1219-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Wiosenne strajki

Wiosenne konflikty i strajki miały nowy kontekst polityczny. Obok NSZZ "Solidarność" zaangażowany był w nie - po raz pierwszy od czterech lat - rząd o niesolidarnościowych korzeniach. Tłem poprzedzającym ich wybuch był konflikt prezydenta z kierownictwem SLD. W konflikcie tym ponownie pojawił się język historycznej opozycji komuna - "Solidarność". Mimo tych zewnętrznych różnic jedna czwarta badanych twierdzi, że w gruncie rzeczy obecne strajki nie różnią się od tych z lat poprzednich.

Ponad połowa badanych sądzi natomiast, że strajki z wiosny '94 są czymś innym niż te z lat ubiegłych. Gdy jednak prosiliśmy ankietowanych o w pełni spontaniczną i otwartą odpowiedź, o co chodzi w obecnych strajkach i konfliktach - najczęściej mówili o problemach, które były istotne również w ubiegłych latach. Mówiono, z jednej strony, o kwestiach natury gospodarczej: żądaniach poprawy sytuacji finansowej (30%) i warunków życia (10%) wysuwanych

przez strajkujących pracowników oraz o groźbie bezrobocia (6%), a z drugiej - o motywach politycznych: walce o polityczne wpływy (23%), proteście przeciw polityce rządu (4%).

Ostatnie strajki postrzegane są więc zarówno w kategoriach ekonomicznych, jak i politycznych. Ich przyczyny tkwią jednak - zdaniem większości badanych - w sytuacji gospodarczej kraju. Zbyt wolna poprawa sytuacji materialnej ludzi, ubożenie wielu grup społecznych oraz obawa przed bezrobociem - to najczęściej wskazywane przez badanych przyczyny wybuchu ostatnich strajków i konfliktów.

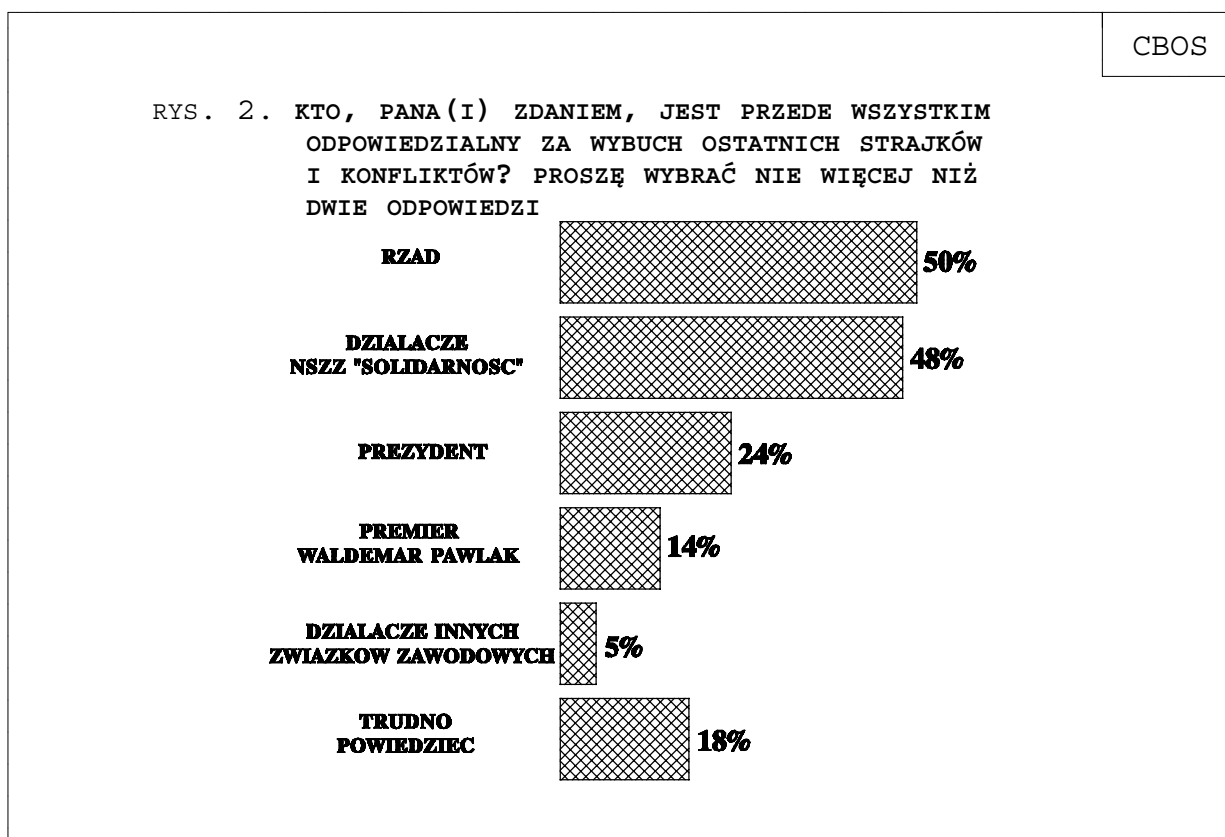
		CBOS
Oto lista różnych możliwych przyczyn wybuchu ostatnich strajków i konfliktów. Proszę wskazać te z nich - nie więcej niż dwa - które są, Pana(i) zdaniem, najważniejsze?		
Obawa przed bezrobociem		63%
Zbyt wolna poprawa sytuacji materialnej ludzi		60%
Ubożenie wielu grup społecznych		58%
Polityka gospodarcza		30%
Niespełnianie obietnic wyborczych koalicji rządzącej		27%
Stanowisko rządu w sprawie zniesienia popiwku		16%
Wypowiedzi i działania prezydenta		10%
Programy restrukturyzacji przemysłu		9%
Wypowiedzi i działania członków rządu		6%
Wypowiedzi i działania premiera		5%

W przekonaniu niespełna 30% respondentów przyczyny ostatniego kryzysu związane są z niewypełnieniem przez koalicję rządzącą obietnic wyborczych. Na inne, polityczne w swej naturze, przyczyny strajków - działania prezydenta, premiera, ministrów - wskazało znacznie mniej badanych. Częściej niż inni opinię taką podziela inteligencja, choć i ta grupa za najważniejsze uważa ekonomiczne przyczyny strajków. Opinia publiczna przypisuje jednak organizatorom strajków w dużej mierze motywy polityczne. Źródłem sporów między rządem Waldemara Pawlaka a NSZZ "Solidarność" jest - zdaniem blisko połowy ankietowanych (48%) - raczej żywiona przez "Solidarność" chęć odsunięcia od władzy postkomunistycznej lewicy niż dążenie do wymuszania korzystnych dla pracowników zmian polityki gospodarczej (33%). Działania NSZZ "Solidarność" postrzegane są w znacznym stopniu w kategoriach walki o charakterze politycznym: raczej dążenia do umocnienia własnej pozycji i wpływów (47%) niż

obrony interesów pracowników (34%); podsycania niezadowolenia (41%) niż rzeczywistego reprezentowania ludzi naprawę niezadowolonych (38%).

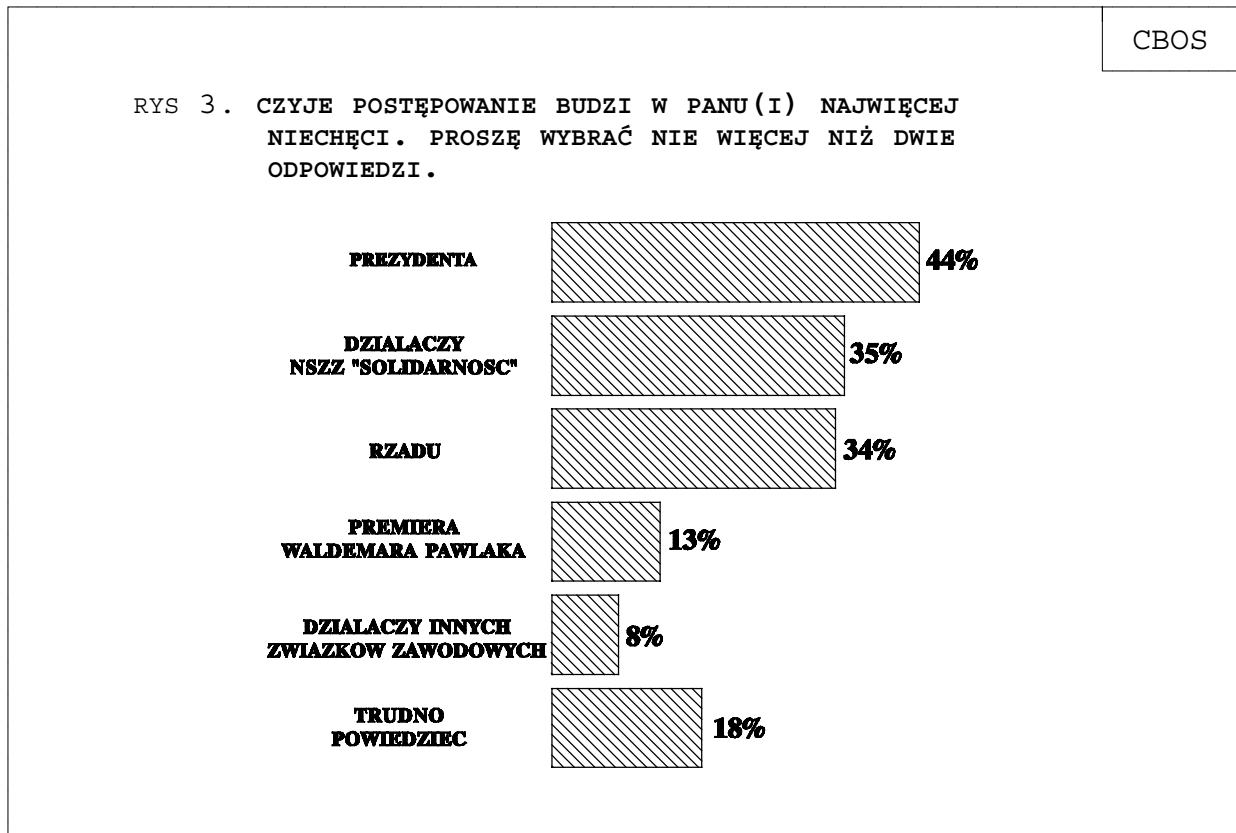
Kto był winien, kto budził najczęściej niechęć?

Stronami odpowiedzialnymi za wybuch ostatnich niepokojów są - w opinii respondentów - przede wszystkim rząd oraz działacze NSZZ "Solidarność". Blisko jedna czwarta ankietowanych wskazała prezydenta, a 14% badanych - premiera.

Odpowiedzialnością za ostatnie strajki obarczają rząd częściej niż inni robotnicy wykwalifikowani, niewykwalifikowani, pracownicy fizyczno-umysłowi, prywatni przedsiębiorcy oraz osoby o poglądach prawicowych. Kadra kierownicza, pracownicy umysłowi, rolnicy oraz osoby deklarujące poglądy lewicowe częściej niż inni twierdzą, że odpowiedzialność spada na działaczy NSZZ "Solidarność".

Najwięcej społecznej niechęci budzi w tej sytuacji postępowanie prezydenta. Jest to o tyle ciekawe, że Lech Wałęsa nie jest jednocześnie uważany za osobę odpowiedzialną za ostatnie strajki i konflikty.

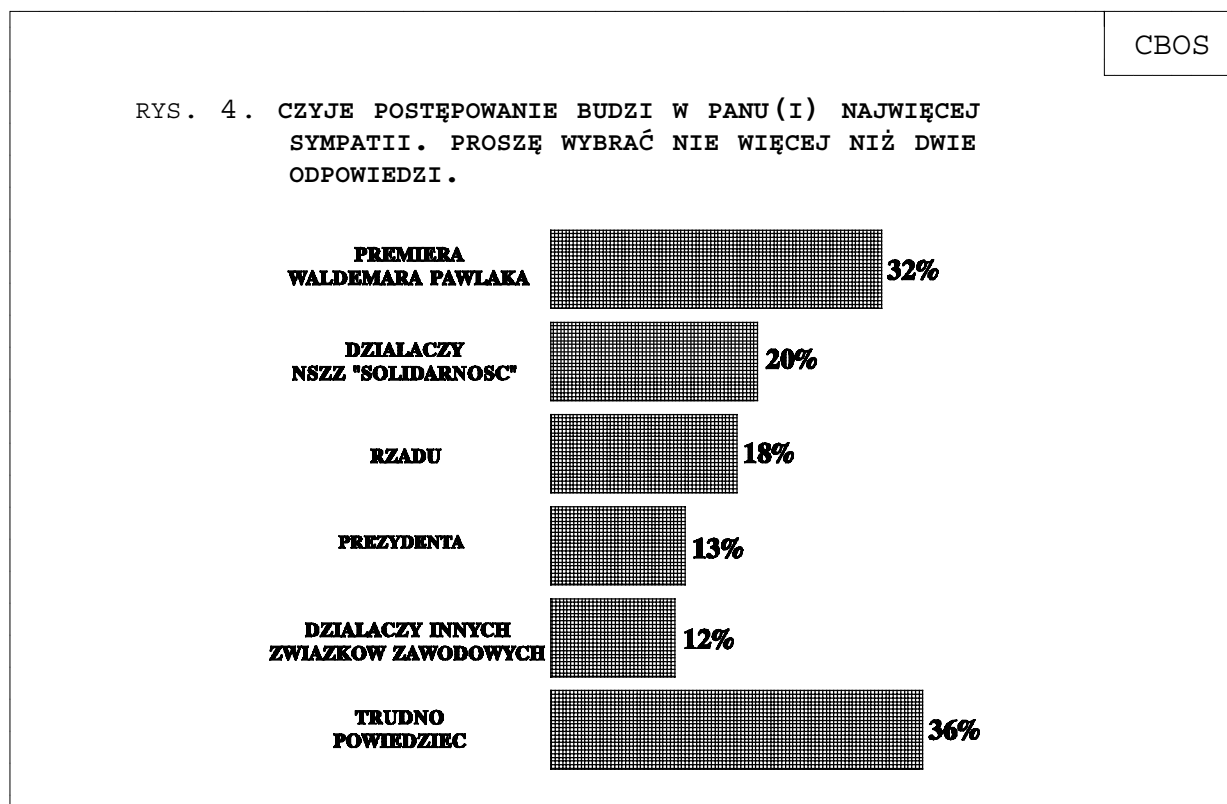

Tak duża niechęć do prezydenta może wynikać z dwóch źródeł. Po pierwsze, z frustracji oczekiwań od głowy państwa, że w sytuacjach konfliktowych będzie czynnikiem stabilizującym, a, po drugie, być może z ogólnego nastroju opinii publicznej, która zaczyna być wyraźnie zniecierpliwiona nadmierną aktywnością prezydenta.

W podobnym stopniu niechęć budzą obie strony odpowiedzialne za wybuch ostatnich strajków: działacze NSZZ "Solidarność" oraz rząd.

Kto budzi sympatię?

Najwięcej sympatii wzbudza natomiast premier Waldemar Pawlak, od wielu miesięcy zajmujący wysokie miejsce w rankingu zaufania polityków. Jak się wydaje, pozytywne ocenianie premiera w czasie trwania ostatnich konfliktów związane jest przede wszystkim właśnie z faktem, że cieszy się on szerokim zaufaniem społecznym. Warto w tym miejscu zwrócić uwagę na znaczny odsetek (36%) odpowiedzi "Trudno powiedzieć", świadczący o tym, że duża część społeczeństwa nie sympatyzowała z żadną z postaci ostatnich konfliktów.

Respondenci, którzy darzą premiera sympatią, nieco częściej niż inni wskazywali na prezydenta jako osobę odpowiedzialną za wybuch ostatnich konfliktów i strajków ($r=.11$) oraz budzącą najwięcej niechęci ($r=.13$). Nie zajmowali natomiast wyraźnego stanowiska w ocenie innych podmiotów sporu. Badani ci wywodzą się głównie spośród rolników, a w zbliżających się wyborach samorządowych gotowi są oddać swój głos na kandydatów PSL.

Sympatyzujący z NSZZ "Solidarność" odpowiedzialnością za ostatnie konflikty obciążają przede wszystkim rząd ($r=.30$), który budzi w nich niechęć ($r=.33$). Nie przypisują swojemu związkowi motywów politycznych, choć popierają pomysł zorganizowania strajku generalnego ($r=.28$). W wyborach zamierzają głosować przede wszystkim na swój związek ($r=.25$) bądź na partie tworzące obecnie Przymierze dla Polski ($r=.11$) lub KPN ($r=.12$). Są to przede wszystkim robotnicy oraz prywatni przedsiębiorcy.

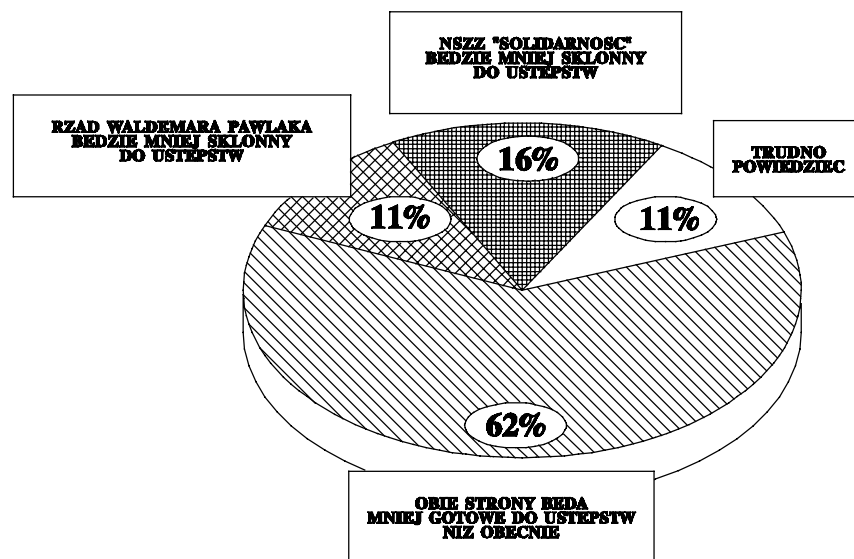
Popierający stanowisko rządu winą za strajki obarczają działaczy NSZZ "Solidarność" ($r=.37$), których oceniają negatywnie ($r=.40$). Uważają, że NSZZ "Solidarność" prowadzi akcję polityczną, której celem jest odsunięcie od władzy lewicowego rządu. Zamierzają głosować na SLD ($r=.24$). Najczęściej można ich spotkać wśród kadry kierowniczej i rolników.

Za deklaracją sympatii dla głównych antagonistów ostatnich strajków i konfliktów stoją dwie diametralnie różne postawy polityczne. Oznacza to, że strajki te były w dużej mierze postrzegane przez sympatyków obu stron w kategoriach konfliktu politycznego, mającego źródła w historycznej opozycji "Solidarność" - komuna. Fakt, iż żaden z antagonistów nie zyskał większej sympatii, może świadczyć o tym, że dla szerokich rzesz społeczeństwa podział ten nie jest wystarczająco żywy i nie jest już w stanie wyzwolić w ludziach dużej energii.

Czy koniec strajków i konfliktów?

W przyszłości konflikty między NSZZ "Solidarność" a rządem Waldemara Pawlaka będą się raczej nasilać. Tak sądzi 44% badanych, natomiast 22% ankietowanych jest przeciwnego zdania. Przyczyną nasilania się konfliktów będzie przede wszystkim - przewidywane przez 62% respondentów - usztywnienie stanowisk obu stron. Jak się wydaje, przeświadczenie to ma swoje źródło w świadomości głębokich różnic politycznych, nakładających się na realne problemy wynikające z kontynuacji procesu reform gospodarczych.

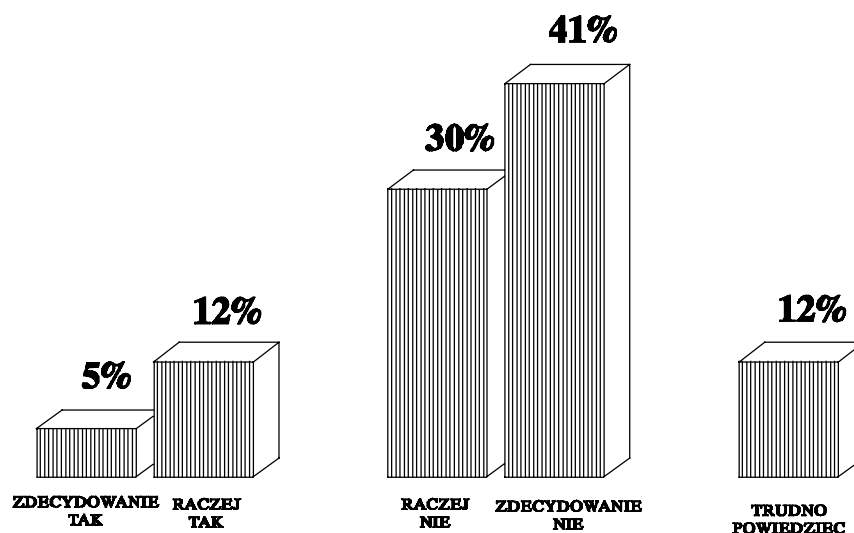
RYS. 5. CZY KONFLIKTY MIĘDZY NSZZ "SOLIDARNOŚĆ"
A RZĄDEM WALDEMARA PAWŁAKA BĘDĄ SIĘ NASILAĆ,
DLATEGO ŻE:

N=536

Mimo że szerokie rzesze społeczeństwa przekonane są o istnieniu groźby nasilania się konfliktów w przyszłości, to nastroje strajkowe wydają się opadać. Zdecydowana większość badanych jest przeciwna organizowaniu przez NSZZ "Solidarność" strajku powszechnego.

RYS. 6. JAKA JEST PANA (I) OPINIA O ZORGANIZOWANIU PRZEZ NSZZ "SOLIDARNOŚĆ" STRAJKU GENERALNEGO? CZY UWAŻA PAN(I), ŻE STRAJK TAKI POWINIEN CZY TEŻ NIE POWINIEN SIĘ ODBYĆ?

W porównaniu z lutym '94 wzrosła (o 10 punktów procentowych) liczba badanych, którzy są przekonani, że strajki będą powoli wygasły. Obecnie sądzi tak 20% ankietowanych.

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższych miesięcy fala strajków, protestów będzie narastała czy też będzie opadała?

w procentach

Kategorie odpowiedzi	Wskazania respondentów według terminów badań:							
	IX '92	I '93	II '93	III '93	V '93	VIII '93	II '94	V '94
Będzie się uspokajało - strajki, protesty będą powoli wygasły	16	10	7	6	10	7	10	20
Będzie tak jak teraz - będą się pojawiały protesty i strajki	23	27	26	21	17	22	42	30
Będzie narastała fala strajków, protestów	34	41	41	53	55	42	42	25
Wybuchnie poważny konflikt społeczny	11	10	11	10	9	10	5	5
Trudno powiedzieć	16	11	15	10	8	19	3	20

Wyraźnie zmniejszyła się (o 17 punktów) - w porównaniu z lutym '94 - liczba respondentów spodziewających się narastania fali strajków i protestów.

Zmniejszeniu uległ również odsetek badanych przekonanych o dużej skuteczności walki strajkowej w obecnej sytuacji (z 35% w lutym '94 do 26% w maju '94).

Tabela 2. Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii: w procentach

Kategorie odpowiedzi	Wskazania respondentów według terminów badań:					
	IX'92	I'93	III'93	V'93	II'94	V'94
W obecnej sytuacji tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć	21	35	35	40	35	26
W obecnej sytuacji podejmowanie strajku w gruncie rzeczy nic nie daje	59	51	51	49	53	57
Trudno powiedzieć	20	14	14	11	13	16

Deklarowana gotowość do osobistego udziału w strajku zarówno w zakładzie pracy, jak i w strajku solidarnościowym oraz generalnym jest najmniejsza w całym półtorarocznym okresie.

Tabela 3. Czy był(a)by Pan(i) gotów (gotowa) wziąć udział:

w procentach

Kategorie odpowiedzi	Wskazania respondentów według terminów badań:			
	I'93	II'93	VIII'93	V'94
<u>w strajku, do którego doszłoby w Pana(i) zakładzie</u>				
zdecydowanie tak	22	20	18	15
raczej tak	28	32	30	24
raczej nie	22	16	19	26
zdecydowanie nie	14	19	22	24
trudno powiedzieć	14	13	11	11
<u>w strajku popierającym protest innych strajkujących zakładów</u>				
zdecydowanie tak	15	12	12	9
raczej tak	27	26	30	25
raczej nie	26	24	24	27
zdecydowanie nie	17	18	21	27
trudno powiedzieć	15	20	13	13
<u>w strajku generalnym, powszechnym proteście pracowników przeciw polityce gospodarczej rządu</u>				
zdecydowanie tak	26	21	23	12
raczej tak	30	32	28	25
raczej nie	16	15	19	27
zdecydowanie nie	14	16	17	27
trudno powiedzieć	14	16	13	10

O skuteczności walki strajkowej w obecnej sytuacji oraz własnym w niej udziale częściej niż inni przekonani są robotnicy wykwalifikowani, niewykwalifikowani oraz pracownicy fizyczno-umysłowi; osoby o poglądach prawicowych wyraźnie częściej niż "lewicowcy".

★

★ ★

W pierwszej połowie maja '94 tegoroczna wiosenna fala nastrojów strajkowych opadła. Obecnie nic nie wskazuje na to, że nastąpi jej rychły powrót. Doświadczenia ostatnich strajków pokazują, że definiowanie konfliktów w kategoriach walki "Solidarności" z postkomunistyczną lewicą nie jest w stanie wyzwolić większej energii społecznej, a zatem także większego poparcia dla walki strajkowej. Zapowiadane przez działaczy NSZZ "Solidarność" zbieranie funduszy dla organizacji strajków sierpniowych sugeruje możliwość wzrostu nastrojów protestu w tym czasie. Wydaje się to jednak mało prawdopodobne, jeśli utrzymają się pozytywne trendy w gospodarce, jeśli związkowcy będą mieli poczucie podmiotowego traktowania w pracach komisji trójstronnej, dotyczących restrukturyzacji czy kontroli płac, i ostatnie - choć nie najmniej ważne - jeśli nie zostanie zmieniona zużyta już definicja konfliktu "Solidarność" - postkomunistyczna lewica. Jak się wydaje, dopiero wiosna '95 może przynieść nowe treści, nowe definicje inowe strajki.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowski
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. bielsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Kto, Pana(i) zdaniem, jest przede wszystkim odpowiedzialny za wybuch ostatnich strajków i konfliktów? Proszę wybrać nie więcej niż dwie odpowiedzi. 1 - Rząd; 2 - Premier Waldemar Pawlak; 3 - Działacze NSZZ "Solidarność", 4 - Działacze innych związków zawodowych; 5 - Prezydent

(%)

	1	2	3	4	5	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	14	48	5	24	18	1218
Płeć							
Mężczyźni	57	17	51	5	23	12	575
Kobiety	44	10	45	6	24	22	643
Wiek							
do 24 lat	48	8	40	9	20	22	164
25-34	62	15	44	6	27	12	198
35-44	54	14	61	5	21	10	291
45-54	53	16	50	6	29	15	187
55-64	44	15	46	3	28	19	166
65 lat i więcej	38	12	40	3	19	31	210
Miejsce zamieszkania							
Wieś	47	13	45	5	23	21	459
Miasto do 20 tys.	49	16	54	4	30	12	113
od 21 do 40 tys.	48	17	50	8	22	15	120
41-100 tys.	50	11	49	8	28	15	127
101-500 tys.	57	13	44	2	21	19	198
501 tys. i więcej mieszk.	52	14	54	7	23	13	201
Region							
Północny	59	17	45	2	18	15	135
Zachodni	45	13	65	1	32	14	133
Środkowozachodni	50	14	59	6	34	12	181
Środkowy	49	16	36	5	22	22	218
Wschodni	46	10	46	7	24	19	146
Południowo-wschodni	56	17	51	6	20	15	192
Południowo-zachodni	48	9	41	8	17	23	213
Wykształcenie							
Podstawowe	44	13	40	2	24	26	422
Zasadnicze zawodowe	59	12	46	8	22	16	338
Średnie	51	15	53	7	25	12	365
Wyższe	41	16	68	4	27	9	94
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	40	19	62	6	31	10	78
Prac. umysł. niż. szczebla	46	20	62	7	18	11	109
Pracownicy fiz. - umysł.	63	18	47	5	16	13	60
Robotnicy wykwalifikowani	69	12	45	3	18	11	127
Robotnicy niewykwalifik.	65	13	40	3	31	13	69
Rolnicy	49	6	58	11	32	12	88
Prywatni przedsiębiorcy	59	17	48	6	13	14	40
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	44	12	44	3	23	25	416
Uczniowie i studenci	45	8	36	6	20	31	52
Bezrobotni	56	16	47	7	29	11	91
Gospodynie domowe i inni	44	11	46	8	31	21	87
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 750 tys. zł	52	11	45	6	25	19	188
750 tys. - 1249 tys.	56	14	45	4	22	16	300
1250 tys. - 1749 tys.	47	13	44	5	26	22	228
1750 tys. - 2249 tys.	44	11	52	8	22	20	219
2250 tys. i powyżej	49	16	57	4	25	13	255
Ocena własnych war. mater.							
Złe	52	14	45	5	28	16	513
Średnie	49	11	48	4	21	22	492
Dobre	51	17	55	9	20	11	210
Zainteresowanie polityką							
Duże	50	22	69	6	17	6	145
Średnie	56	16	49	5	28	10	498
Małe lub żadne	45	9	42	6	21	27	575
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	50	15	45	11	16	24	89
Raz w tygodniu	53	14	44	4	24	18	719
Kilka razy w roku	48	11	54	6	27	16	281
W ogóle nie uczestniczy	45	16	59	5	23	15	127
Poglądy polityczne							
Lewica	40	11	73	4	38	4	204
Centrum	54	14	50	6	25	15	378
Prawica	63	21	41	6	18	13	286
Trudno powiedzieć	42	9	37	5	18	32	350

Tabela 2. Czyje postępowanie budzi w Panu(i) największą sympatię. Proszę wybrać nie więcej niż dwie odpowiedzi. 1 - Rządu; 2 - Premiera Waldemara Pawlaka; 3 - Działaczy NSZZ "Solidarność"; 4 - Działaczy innych związków zawodowych; 5 - Prezydenta

	(%)					Trudno powiedzieć	Liczba osób
	1	2	3	4	5		
Ogółem	18	33	20	12	13	36	1210
Płeć							
Mężczyźni	19	32	23	14	16	31	572
Kobiety	17	33	17	10	11	40	638
Wiek							
do 24 lat	11	28	18	14	14	43	163
25-34	12	33	24	16	11	30	195
35-44	22	31	20	15	13	35	289
45-54	24	33	24	11	14	32	184
55-64	20	36	17	10	13	39	166
65 lat i więcej	18	34	18	7	16	37	210
Miejsce zamieszkania							
Wieś	18	42	16	14	13	32	458
Miasto do 20 tys.	19	25	21	13	10	41	113
od 21 do 40 tys.	14	26	23	12	15	42	120
41-100 tys.	24	30	23	13	10	34	127
101-500 tys.	11	30	21	10	17	42	198
501 tys. i więcej mieszk.	24	23	24	9	13	33	193
Region							
Północny	14	30	27	12	19	33	135
Zachodni	33	38	21	15	11	31	132
Środkowozachodni	29	36	18	20	7	28	181
Środkowy	13	27	21	10	11	41	211
Wschodni	13	42	11	10	14	38	145
Południowo-wschodni	19	30	20	11	19	36	192
Południowo-zachodni	10	29	21	8	14	42	213
Wykształcenie							
Podstawowe	18	38	18	9	14	36	422
Zasadnicze zawodowe	15	34	27	17	14	29	337
Średnie	19	27	17	12	12	41	360
Wyższe	29	22	16	5	15	39	92
Grupa społ.-zaw. pracujący							
Kadra kier., inteligencja	27	24	13	8	15	42	76
Prac.umysł.niż.szczebla	17	19	14	12	6	52	108
Pracownicy fiz.- umysł.	10	25	24	19	12	40	60
Robotnicy wykwalifikowani	13	32	29	19	12	29	127
Robotnicy niewykwalifik.	17	32	27	15	11	30	69
Rolnicy	27	60	15	15	19	21	88
Prywatni przedsiębiorcy	16	20	30	6	15	38	40
Bierni zawodowo							
Renciści i emeryci	19	35	17	8	13	38	414
Uczniowie i studenci	7	28	10	20	19	37	52
Bezrobotni	14	33	23	18	14	39	90
Gospodynie domowe i inni	24	33	30	8	17	24	84
Dochody na jedną osobę							
Poniżej 750 tys.zł	19	44	20	10	15	32	187
750 tys. - 1249 tys.	18	37	24	16	12	31	299
1250 tys. - 1749 tys.	13	31	15	14	14	41	227
1750 tys. - 2249 tys.	17	32	19	10	13	40	217
2250 tys. i powyżej	25	22	20	8	13	38	252
Ocena własnych war. mater.							
Złe	18	37	23	13	11	34	509
Średnie	18	30	17	14	13	39	492
Dobre	20	28	21	7	21	33	206
Zainteresowanie polityką							
Duże	26	24	25	12	18	29	144
Średnie	20	34	22	14	13	32	492
Małe lub żadne	15	33	17	10	13	40	574
Udział w prakt. religijnych							
Kilka razy w tygodniu	13	25	31	10	20	36	89
Raz w tygodniu	16	35	21	10	14	35	717
Kilka razy w roku	22	30	19	16	10	39	280
W ogóle nie uczestniczy	25	29	11	17	15	32	121
Poglądy polityczne							
Lewica	41	42	13	23	8	18	202
Centrum	17	40	19	12	12	35	377
Prawica	12	23	32	9	23	33	282
Trudno powiedzieć	11	27	16	9	11	50	350

Tabela 3. Które z poniższych stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii:
1 - W obecnej sytuacji tylko za pomocą strajków można coś osiągnąć; 2 - W obecnej sytuacji podejmowanie strajku w gruncie rzeczy nic nie daje

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	26	57	16	1215
Płeć				
Mężczyźni	31	55	14	574
Kobiety	22	59	19	641
Wiek				
do 24 lat	33	50	17	164
25-34	29	59	12	197
35-44	24	64	12	290
45-54	32	52	16	187
55-64	26	54	21	165
65 lat i więcej	17	59	24	210
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	58	18	458
Miasto do 20 tys.	30	56	14	113
od 21 do 40 tys.	29	51	21	119
41-100 tys.	28	59	13	127
101-500 tys.	28	57	15	198
501 tys. i więcej mieszk.	25	60	15	201
Region				
Północny	36	50	15	135
Zachodni	21	66	13	133
Środkowo-zachodni	27	60	13	180
Środkowy	28	55	17	217
Wschodni	24	57	19	145
Południowo-wschodni	28	58	15	192
Południowo-zachodni	21	57	22	213
Wykształcenie				
Podstawowe	25	54	21	420
Zasadnicze zawodowe	34	54	12	337
Średnie	23	62	15	365
Wyższe	18	66	16	94
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	19	63	18	78
Prac.umysł.niż.szczębla	17	64	19	109
Pracownicy fiz.- umysł.	37	51	11	60
Robotnicy wykwalifikowani	35	50	15	127
Robotnicy niewykwalifik.	33	55	12	69
Rolnicy	22	62	17	88
Prywatni przedsiębiorcy	41	48	11	40
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	22	58	21	414
Uczniowie i studenci	35	47	18	52
Bezrobotni	33	59	9	90
Gospodynie domowe i inni	27	63	10	86
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	28	53	20	187
750 tys. - 1249 tys.	31	58	10	299
1250 tys. - 1749 tys.	24	59	18	228
1750 tys. - 2249 tys.	27	56	18	218
2250 tys. i powyżej	22	62	16	255
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	55	14	511
Średnie	23	59	18	492
Dobre	24	58	18	210
Zainteresowanie polityką				
Duże	29	58	14	145
Średnie	28	62	10	498
Małe lub żadne	25	53	23	573
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	28	50	22	89
Raz w tygodniu	29	54	18	717
Kilka razy w roku	24	64	13	281
W ogóle nie uczestniczy	18	69	13	126
Poglądy polityczne				
Lewica	22	70	8	203
Centrum	26	59	15	378
Prawica	33	53	14	286
Trudno powiedzieć	25	51	24	349